

Inserati se sprejemajo in velja
stavopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu
in administraciji in ekspedicija na
velikem trgu a. št. 9. II. nad-
stropji

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu
št. 9, v II. nadstropji.

Izjaha po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Avstrija pa Rusija

Z Dunaja, 23. januarja.

Vnanji ruski minister Giers danes dojde na Dunaj in ostane tukaj dva dni. Njegov prihod je tolike važnosti, da presega vse druge politične zadeve. Znano je, da razmere med Avstrijo in Rusijo nekaj časa sim niso posebno prijazne, in še nedavno je deželno-brambovski minister v budgetnem odseku državnega zbora rekel, da je žalibog res, kar o tem pisarijo raznoteri listi. Govorilo se je celo že o vojski med Avstrijo in Rusijo, ki bi bila za nas v sedanjih okolišinah silno nevarna in pogubna, tudi ko bi v njej zmagali. Ko je unidan Giers bival v Berlinu ter se od ondot podal na Italijansko, se še ni vedelo, ali se nazaj gredé na Dunaji ustavi ali ne, tem bolj je toraj vse prave rodoljube razveselila novica, da gotovo pride tudi sim in se pomudi tukaj celo dva dni. To namreč tudi navadni ljudje sprevidijo, da ne bi bilo dobro znamenje za nas, ko bi se bil ruski minister pri svojem popotovanju naše državne stolnice ognil in bi ne maral v dotiko priti z našimi državniki, ravno tako je pa na drugi strani jasno, da bodo njegovi osebni razgovori mnogo pripomogli k temu, da se razmere med Avstrijo in Rusijoboljšajo ter odvrnejo nevarnosti, ki so nam pretile. Zato pa vsi pošteni listi prav pristréno pozdravljajo ruskega državnika in se odkritosrčno veselé njegovega prihoda.

Pri tej priliki ne bo odveč ome-

njati vzrokov neprijateljstva med Avstrijo in Rusijo.

Že ko sta se bila ruski car Aleksander III. in nemški cesar Viljem I. 1881 v Dancigu sošla, tožil je car, da mu je avstrijska politika na vzhodu zoperna ter ga sili pripravljati se na vojsko. Močno sicer želi lepega miru, tega pa vendar nikdar ne bo pripustil, da bi Rusija spremenila svojo politiko glede balkanskega polutoka in da bi Avstrija še bolj razširila svoje meje, kakor ji dovoljuje berolinska pogodba. Ako je toraj Nemčiji za ohranitev miru kaj mar, naj svojemu zavezniku priporoča vzhodno politiko vravnati po željah Rusije. In da bi imele pritožbe carove tem več veljave, začela je Rusija ob gališki meji delati trdnjave in zbirati svoje konjike, ter je ob enem izdelala dve novi železnici proti jugu, po katerih zamore silno hitro jako ogromno število spraviti na gališko mejo.

Nemčija je Avstriji sporočila carove pritožbe; pa Avstrija ni sprevidela potrebe spremeniti svoje politike na Turškem, zlasti ko se je prepričala, da se je bil vsled vnjnega hujskanja vnel punt v Bosni in Hercegovini, ki ste bili vendar od berolinskega shoda pripoznani in izročeni Avstriji. Pred par tedni prišel je toraj ruski vnanji minister Giers v Berlin ter je naštel celo vrsto pritožb zoper Avstrijo, češ, da si prizadeva po svojih agentih v izhodni Rumeliji in Bulgariji zadušiti ruski vpliv, ob enem pa razširjati svojo veljavo v Srbiji in Črnogori, in da hoče pod svojim zavetjem osnovati

nekako zadrugo južno-slovanskih držav; srbski kralj Milan si je boje prav zelo prizadeval bulgarskega kneza Aleksandra pregovoriti, naj pristopi k srbsko-avstrijski zvezi. Giers je vsled tega v Berlinu kar naravnost rekel, da se Rusija pripravlja na vojsko, in da se bode mir le ohranil, ako Avstrija odneha od svoje razširjevalne politike. Konečno je Nemčiji priporočal, naj ona posreduje pri Avstriji in le tedaj ako to posredovanje ne bode brez uspeha, se hoče pri svoji povrnitvi iz Italijanskega ustaviti tudi na Dunaji.

Ker se toraj Giers danes oglasi na Dunaji smemo upati, da je sprava in porazumljenje med Avstrijo in Rusijo previdno napeljana, in da bode med njegovim tukajšnjim bivanjem tudi srečno dovršeno. Ohranitev miru ni samo nam silno potrebna, ampak v enaki meri ga potrebuje tudi Nemčija, ktera bi pri nastanku kake vojske ne mogla rok križem držati, ampak zgrabiti za orožje. Zato pa raje sedaj ves svoj vpliv obrača na to, da bi do vojske ne prišlo. In da bi se Rusija in z njo zedinjena Italija z vojsko zoper Avstrijo ne prenalčili, objavili so nemški listi s privoljenjem nemške in avstrijske vlade precej po prihodu Giersovem pogodbo med Nemčijo in Avstrijo, iz ktere naj bi imenovani državi sprevidile, da Avstrija od Rusije in Italije z vojsko napadena bi ne bila sama, ampak da bi se z njo vred bojevala tudi Nemčija.

To in žalostne notranje razmere so Rusijo menda pripravile, da se je nekoliko po-

Listek.

„O starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

Ljubljanski Zvon 11. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Dalje.)*

Pada pa ta nekoliko višje, namreč 50 mtr., podkovni slap pa le 48 mtr. Padanje obeh ogromnih voda (cenijo, da vsako minuto zgromi okoli 15 milijonov kubičnih čevljev vode v prepad) podaja nam prizor; kakoršnega pač ne nahajamo več na celi zemlji. Šumeče gromenje in bobnenje tega slapa slišati je pri ugodnem vetru čez 9 milj daleč do mesta Toronto ob Ontarijskem jezeru.

Ker tolika množina vode bobni s take višočine s toliko silo v globočino, je pač lahko umeti, da tla pod seboj vedno bolj razvrtava in razjeda. Kolikor dalje izpodvrtava voda spodnje dele pod slapom, kolikor bolj spodjeda spodnje plasti, toliko

manj imajo podlage zgornje plasti, dokler se pod težo vode ne ulomijo in ne trešijo v globočino pod slap. To opaža se zlasti pri slapu reke Niagare. Tla, po katerih teče Niagara iz Erijskega v Ontarijsko jezero, obstoje iz raznoterih plasti. Površnje plasti so iz trdega silurskega apnenca. Pod temi plastmi leže skladi lapora in glinastega škrljnika, ki so precej mečji od prvih; in še globlje pod temi ležeči peščenec, po katerem teče Niagara od slapa navzdol. Voda, ki z veliko silo vdarja na spodnje plasti, spodkopava in izjeda bolj in bolj plasti lapora in škrljnika, ki so zelo mehke in se kaj rade drobe, ter stori, da morajo slednjič le zgornje plasti nositi težki veletok. Ko je pritisk le prevelik, ko zmanjka podpore, se zgornje plasti ulomijo in zbobne v globočino. Ta proces se vedno ponavlja in posledek tega procesa je, da se slap pomika vedno bolj nazaj proti izviru. Lyell in Hall (kakor pravi naš pisatelj) sta zlasti opazovala, kako hitro da se to premikanje vrši in našla sta, „da se na ta način šum Niagare vsako leto pomakne za kacih 30 cm. nazaj proti Erijskemu jezeru, kjer reka izvira“. Ker vse kaže, da je slap nekaj

padal neposredno v Ontarijsko jezero in ker je sedaj že precej višje, goditi se mora ta proces že sila dolgo.

„Prišel je“, piše g. Šubic, „že tako daleč nazaj, da je od onega časa, ko je voda šumela čez rob, preteklo že 36 tisoč let, ako je opazovanje največjega strokovnjaka v geologiji, Lyella, pravo. Struga pa, ki je vdolbena v ravnino, prereže na jednom kraji velike sladkovodne utvore (Süsswasserbildungen), v katerih se nahajajo okamenele kosti Mastodona, onega sesalca iz rodu zdaj živečih slonov, ki je bil (kar je neovrgljivo na mnogih krajih dokazano) sovrstnik današnje flore in tudi sovrstnik človeku!

Struga je vrezana v imenovane utvore, ki so tedaj starejši, nego zarez; šum pa je potreboval 36 tisoč let, da je došel do utvorov in se vsekal vanje — in vsaj ravno toliko časa je že preteklo, odkar je živel Mastodon in z njim človek.

Take neizmerne čase dolgo životari že torej človek po Ameriki! Drugi učenjaki celo menijo, da je ta številka še premala, da se šum začetka ni tako hitro umikal od robu, da leže one dobe človeškega sledu še dalje od nas!

*) Opazka: Po nesreči se je tiskala zadnja polna pred to. Naj toraj čitatelji dragovoljno zmoto popravijo s tem, da za današnjim podlistekom čitajo še zadnjega v št. 9.

toložila, in da se hoče z Avstrijo raje s prijaznim pogovorom poravnati, kakor s kruto krvavo vojsko. To je glavni namen Giersovega prihoda in Avstriji kakor tudi Rusiji na korist prav iz srca želimo, da bi ne bil brez zaželenega vspeha. Rusija je bila nekdanj naj bolj odkritosrčna in naj poštenjša prijateljica in zaveznica Avstrije in za trdno upamo, da se bode ta zveza in prijaznost ponovila, zlasti ker je naš sedanji vnunjski minister prepričan, da je za Avstrijo bolje, ako se ne opira samo na zavezo svojo z Nemčijo, ampak se tej zavezi pridruži še Rusija.

Pravijo, da ima Giers ob enem naši cesarski rodbini izročiti vabilo k kronanji cara Aleksandra, ki se ima kmalo izvršiti. Ako je to res, potem imamo nov tehten vzrok upati in pričakovati mirnega porazumljenja med Avstrijo in Rusijo, ker se smemo nadejati, da bodo naši državniki o tem kronanji v Petrogradu ali Moskovi srečno dovršili, kar bode Giers te dni na Dunaji pričel. Bog pa, ki vravnava mir in vojsko, naj da tem obravnavam svoj blagoslov in naj nam ohrani ljubi mir!

Dies irae.*)

Vsakdo gotovo s strahom pričakuje dnevo srda. Vsaj v teh se ugonoblja toliko mladih življenj, prelije toliko nedolžne krvi, da je kar groza. Še bolj žalostno za državljana pa je, ako čuje, da se utegne bojišče prenesti celó na njegova tla in čujmo toraj kakó je opisal nekdo iz Petrograda bližnjo (?) vojno Rusije z Avstrijo v „Novej Reformi“, opis posnet iz nje je tudi po nekem poljskem tedniku. Novejša poročila niso tako strahovita; tudi je zdaj gotovo, da se skozi Berlin potujoči ruski minister Giers nazaj gredé na Dunaji oglasi, kar pred ni bilo gotovo; tedaj smemo upati, da si bote vladi porazumele, ker od vojske nima nobena dobička pričakovati, pač pa ste obe miru jako

*.) Zdaj zakasnjeno. Glej telegram za zadnji strani. Znabiti tudi smrt Gambette in generala Chanzy-a ni brez vpliva na mir in vojsko.

G. Šubic navaja tedaj najprej opazovanje slavnega angleškega geologa Lyella, ki se pri svojih računih drži hipoteze, da so reke in tedaj tudi slapovi teh rek svoje struge z vedno jednako močjo in hitrostjo izdolbovale. Po njegovem mnenju bile so reke že koj s početka take, kakoršne so sedaj; imele so ravno toliko, ali vsaj čisto malo več vode; kakor sedaj; njih struga pa je ležala mnogo višje, skoraj tako visoko, kakor površje sedanjih bregov. Prav polagoma in v neizmernih časih so potem reke izdolbovale in izstruževale svoje doline.

To Lyellovo mnenje, po katerem prirodni vzroki vedno enakomerno delujejo, bilo je do zadnjih let skoraj sploh v veljavi in tudi še sedaj ga ponujajo po knjigah in listih, ki so namenjeni širjemu občinstvu kot neovrgljiv, popolnoma gotov rezultat eksaktnega znanstva. Zato zdi se mi potrebno omeniti, da je to mnenje zadnji čas med učenjaki prišlo zelo ob veljavo; celo autoritete prve vrste se nič več ne obotavljajo odkriti njegove prave cene in pokazati, da ni drugzega kot — malo verjetna hipoteza.

Kdo bi tajil in dvomil, da so prejšnje čase v prirodi delovale taiste sile, ktere še sedaj delujejo? Vpraša se le, so li tudi delovale na taisti način in dalje, so li tudi delovale pri taistih okolnostih?

(Dalje prih.)

potrebni. S to opazko podamo, kar so ruski časniki pred nekaj tedni pisali.

„Zamorem vam biti porok, da je v najvišjih krogih vojska z Avstrijo skoraj dogotovljena stvar (?), ki se žal! morda v najbržejšem času vresniči. Govorimo to na temelju najboljših poučenj in o resnici mojih besed se v kratkem prepričate. Čujte.

V kraljestvu Poljskem in zapadnem kotu Rusije stoji armada z 420.000 mož, gotova vsak trenutek za boj, preskrbljena z vsemi vojnimi potrebščinami, nakopičenim živežem na različnih postajah — glavno v Brzestju litavskem in Modlinu. Ne bom vam pisal o strateških železnicah, gradenih z največjo naglico, — ker o tem že itak veste. Spominim le, da je pod nagledom zemljemernih načrtov in študij za vtrjenja Varšave za prvi rok odloženih 10 milijonov glđ., ter narejen pod Varšavo od strani Wole in Powazka vtrjen tabor za 80.000 mož. Drugi enaki tabor je napravljen pod Grodnom. K topništvu in konjištvu so poklicani vsi odpustniki, ter postavljeni pod vojno komando, da se za boj izurijo. Topništvu so se oskrbeli vozovi, lavete, železne okove itd. v toliki množini, kakor se to doslej še ni zgodilo. Isto tako je tudi konjištvo prirejeno za boj. Na avstrijski meji je razstavljenih 53 polkov lahkega konjištva in dragonarjev v določenih že taktičnih postajah, tak da zamore vsak trenutek več nego 100.000 mož konjištva prekorakati gališko mejo. Za to prvo črto stoji v drugi 18 divizij dragonarjev — nove konjske pehote. Dalje je Varšava kot vtrjen tabor razdeljena na vojne okrožja in naseljene z vojaki, ki se imajo na dano znamenje zbrati na naznačenih krajih. Tem podobno je razdeljeno celo Poljsko kraljestvo na same take okrožja in so imenovani tudi že komandanti. Največji znamenje pa je, da se je te dni odposlala z Petrograda v Varšavo vojna denarnica z dvema milijonoma rubljev v zlatu. Takšne kase še v Varšavi ni bilo.

Na dalje sem izvedel, da je načrt bodoče vojske avstro-ogerske že izdelan. Vsled njega bo na telegrafično povelje za mejo nastavljen kavalarija v celi množini vstopila v Galicijo, vbupno z železniškimi bataljoni, z namenom: ovladati železnice v vozlovih točkah — Krakovo, Tarnov in Przemysl, ter razdreti komunikacijo. Kozaki se imajo naposled razpršiti kot kobilice po Galiciji, da bi zabranili mobilizacijo vaše deželne armade. Za kavalarijo meni stopati težko topništvo vkupno z oddelki delavcev, namenjenih za kopanje šanc na gladkih straneh Galicije. Konečno še pehota. Takšen je načrt v glavnih zavzetja Galicije v glavnih potezah. Oseba, zavzemajoča visoko stališče, od ktere sem te posebnosti zvedel — in sem porok za nje — je izrazila prepričanje, da so v vojnih krogih gotovi, da Rusija s pomočjo konjištva prehití Avstrijo, ter stopi v Galicijo poprej, predno da je ta bila zmožna mobilizirati armado teritorno.“

Stališče dopisnika, kakor sam ne taji, nam daje razumeti, da on vse te novosti ni povedal sam od sebe, ampak kakor so mu drugi povedali. Da se pa dandanes le prečesto več pové, nego je v resnici, to je splošno znana stvar in nam v tej zadevi svedoči tudi pretiravo dopisnika s tem, da je že nekaj dni od onega časa, ko je pisal, preteklo, pa se vendar še te vesti niso obistinile. Dal Bog, da bi se nikdar tudi to prerokovanje ne! Kaj nam je sploh drugzega slutiti, da bi ti

dnevi srda — vojske Avstrije z Rusijo — naši očetnjavi drugzega prinesli kakor še večo bēdo in revščino, v očitno kvar našim financam, naši trgovini in socialnemu življenju. To je, ja že naprej lahko opaziti, da Rusija ne bo se vojskovala sama, isto tako, tudi ne Avstrija; proti Nemčiji pa stoji zopet Francija in poleg nje proti nam Italija in ostale ruske zaveznice na Balkanu.

To pa bila bi prava evropejska vojska — zna biti še kaj več in to obuditi si gotovo nobena vlada ne bode upalo niti želela. Gotova pa ne bode nikakor škodovalo, če še zvestejše molimo: „Kuge, lakote in vojske“ — reši nas, o Gospod!

Spomnimo se Slovencev Beneških.

(Izv. dopis.)

V preteklem letu se je nam Slovincem marsikaj obrnilo na bolje; v tem mislim mi bo vsak pesimist pritrdil. Se ve, da nam je bilo še le sedaj podeljeno ali obljubljeno mnogo, kar nam že itak državne osnovne postave (osobito § 19.) zagotovljajo. — Tudi Korošce, ki so že toliko let spali smrtno spanje, začel je prečastiti starosta g. prof. Einspieler z vspehom dramiti in vzbujevati v svojem „Miru“. — In če trdim, da staroslavni Gorotan še ni popolnoma zgubljen za Slovenstvo, upam, da mi častiti čitatelji ne bodo očitali preveč optimizma. —

Toda Slovenci! Nesrečna vojna leta 1866 vzela nam je več nego 30.000 sorojakov — Slovencev Beneških, na katere smo, tako se mi dozdeva, po vsem pozabili. A kako njim moremo pomagati? Izvoli sledeče vrstice blagovoljno prebrati in videl bodeš, da bi se dalo za nje mnogo storiti.

Beneški Slovenci, nadarjeni, kakor v obče narod naš, spadajo pod nekdanjo kraljestvo Beneško, a cerkveno uvrsteni so v nadškofijo Videm (Udine). — Oni že stoletja ločeni od jedra slovenskega, malo da ne od vseh strani obdani od tujcev; brez narodnih šol; odgojevani v duhu laškem — so vendar do današnjega dne ohranili besedo slovensko — Pripisovati nam je to njihovi ugodni legi. Stanujejo v krajih goratih, in povestnica nas uči, da so gorjanci zmerom manj pristopni potujčevanju, nego pa bivalci po ravninah. Tudi narodna pesem ohranila se je; poleg družih krajevskih slišiš tudi „Jaz pa pojdem na Gorenjsko“ itd. — Da se je beneškim Slovincem ohranila beseda domača, pomagala je mnogo nekdanja narodna duhovščina, kar se pa o sedanji žalibog ne more govoriti. — Temu se nam ni treba mnogo čuditi, kajti mladina ne sliši v vseh dolgih letih učenja in izobraževanja nikdar besede slovenske! Ko stopi mladič v semenišče, pride v roke vodstvu, ktero nima prav nič srca za reč slovensko, ampak vsi ti gospodje so očitni neprijatelji Slovenstvu. Ko bi prosti narod sam odločno ne zahteval slovenskega govora na leci, bili bi ti apostoli italijanski, že davno popustili slov. pridigovanje.

Sicer pa se mora priznati, da je še dandanes več duhovnikov, kateri nimajo rodoljubja le na jeziku, ampak se ne bojé, očitno potegovati se za pravice slovenske. Slava takim gospodom!

Iz teh vrstic, dragi čitatelj, gotovo si že opazil in spoznal, da bi se dalo z agitacijo in razširjevanjem slovenske knjige in naših časnikov, marsikaj obrniti na bolje.

Zato bi bil posebno prikladen celovski „Mir“; naj bi se v. č. g. prof. Einspieler po mogočnosti spomnil i Slovencev na Beneškem. —

Prav tako bi tudi slavno ravnateljstvo „družbe sv. Mohora“ gotovo pametno učinilo, da bi nekoliko iztisov do sedaj izdanih knjig hotelo podariti za naše rojake onkraj Soče. — Slednjič vljudno trkam na srca vseh slovenskih rodoljubov, da bi to ali ono slovensko, se vé, da poljudno pisano knjigo darovali za blagi namen. — Koliko je knjig raztresenih, more biti čisto zavrženih — in kako radi čitali bi jih Benečani! Pred 2 letoma oglasil se je bil nek gosp. v „Slov. Narodu“ ter v istini vže nabral nekaj knjig, ktere so naši rojaki na Italijanskem z veliko radostjo sprejeli. —

V trdnem upanju, da te besede ne bodo glas „upijočega v puščavi“, obračam se na slavno vredništvo „Slovenca“ (kakor tudi družih časnikov slovenskih), da bi blagovoljno hotelo vzprejemati*) knjige, poslane v gore omenjeno svrhu. Naprej zastava Slave!

Politični pregled.

V Ljubljani 24. januarja.

Avstrijske dežele.

Politična okraja, Postojna in Logatec spadata vsled nove vojskine preosnove k pešpolku 97 v Trstu, kar se tiče vojaškega nabiranja, a vsi drugi okraji slišijo k dopolnitemu okraju peš polka št. 17.

Iz Celja 22. t. m. Zastopniki slovenskih posojilnic v Celji zbrani so volili za predsednika ravnatelja celjske posojilnice g. Mihaela Vošnjaka in za odbornika g. dr. Glančnika v Mariboru in g. dr. Pitamec v Postojni.

Iz Budapeste. Iz ogerskega državnega zbora dne 17. jan. (Dalje.) — Razreši se najprej hišni predštev zbornice za mesec januar in potem se sprejme predlog, da se opusti davek na kavo, a na sladkor in pivo se poviša z 88 glasovi zoper 78. — Nadaljuje se potem predlog za obdačenja kapitalov, ki so naloženi pri denarnih zavodih. Govorilo se je mnogo zoper, in govorniki so povdarjali, da se bode potem začelo še le pravo oderuštvo. Denarstveni minister Szapari zagovarja načrt postave, ter odbija očitanje, kakor da bi se s to postavo godila krivica imenovanim zavodom. Davek je tako majhen, da znaša le 2 odstotka sedanjega deleža (dividende), ne more se tedaj trditi, da bode ta davek vzrok za povišanje obresti. Poslednjič se sprejme predlog v splošni debati s 144 glasovi zoper 108. Interpelacija Zamorija, ali bi ne hotel minister poslati vladnega komisarja zaradi povodenj v Saloközu da odpravi žalostne razmere, odda se ministru za javni promet.

18. jan. Poslanec Ugron se je pritožil nad tem, da ga je sodnik obsodil, preden je zbornica izrekla svoje privoljenje. On prosi predsednika, da naj v tej stvari potrebno ukrene.

Nadaljuje se debata zaradi obdačenja hranilničnih vlog. § 3. pravi, da naj zavodi skazejo vsako četrletje, koliko neso obresti, na pol leta pa svoto obrestinosno; o tem § se prične debata in opozicija misli, da se to pravi zavode z delom preobkladati. Po besedah ministrovih in poročevalčevih se tudi ta § sprejme. §§ 4—7 se sprejmo nespre-

*) Prav radi; kolikor več, toliko rajše. Kam se bodo pošli jale in kdo jih bode sprejemal, bomo že poizvedeli.

Vredn.

menjeni, a poprave pri drugih so nebitvene. Predlog o določevanju pristojbin pri zavarovanju se splošno in podrobno sprejme nespremenjen. — Obravnava se potem predlog zastran uravnanja vojaške oproščevalne takse. Poslanec Sederkeny je zoper to, ker se sicer ubogim s tem polajša, a taksa se končno vendar zviša. Minister Szapari govori za predlog, ter pravi, da se je tukaj gledalo na to, da se odpravijo pritožbe, sicer pa on kaže, da bode sedaj manj uplačanega na taksah, kakor poprej. Poslanec Halas hoče, da naj se ljudje, ki si ne morejo nič prislužiti, oprostite takse, sicer mora občina za nje plačevati.

Poslanec Földes je zoper načrt in priporoči v sklepanje nasvet, vladi naj se naroči da izdela nov načrt, v katerem bode taksa bolj pravično in primerno razdeljena. Nemeth-u se potrebno zdi, da se o nasvetu „Földes-a“ posebno posvetuje, ter se taksa tirja od revnih ljudi, ki potem pridejo ob vse. On tedaj nasvetuje naj se ustavi posvetovanje in njegov nasvet tiska, da more zbor o njem sklepati. Györffy to podpira. Poročevalec Hegedüs dokazuje, da se predlog tudi na to ozira, tožbe so le zaradi tirjanja in pobiranja, temu se pa lahko pomaga, a ni treba posebne postave. — Ne sprejme se teh nasvetov nobeden. Načrt bode potem podlaga specielni obravnavi in seja se sklene.

Vnanje države.

Anarhisti v Lionu, 47 jih je, ki so tam obsojeni, objavili so naslednji razglas: „Povedati hočemo, kaj razumemo pod besedo anarhija in anarhist. Anarhisti so državljani, ki hočejo v stoletji, katero odmeva od prostosti in svobode v mislih, to svobodo uživati neomejeno in to smatrajo za svojo pravico in dolžnost. Nas je na tisoče, morda na milijone; nas delavcev je na milijone, ki zahtevamo neomejeno prostost, nič drugega nego prostost, popolno prostost. Zahtevamo prostosti, t. j. za vsako človeško bitje zahtevamo moči in sredstev, da stori, kar se mu poljubi in kar mu dopada; zahtevamo, da brezomejeno zadosti svojim potrebam, drugih mej ni, nego fizična neomoglost in potreba bližnjega, na katero se tukaj tudi gre ozirati. Prostost katero mi zahtevamo ne da se združiti s kako oblastjo, naj se naslanja na volitev ali na samovoljnost, naj bode samovladarska ali ljudovladarska, naj izvira iz božjega ali ljudskega prava. Zgodovina nas uči, da so si vse vlade podobne in jedne in iste vrednosti. Najboljše so najslabše. Pri teh je več predrznosti, pri unih pa več hinavščine. Prav za prav je povsod tista nestrpnost. Še celo pri tistih, ki so najbolj liberalne, nahaja se v kakem kotičku pod zaprašenimi popirji med stara šaro kaka postava o „mednarodni družbi“ (internationale), to pa rabijo kedar postaja opozicija nadležna. Tedaj po mislih anarhistov zlo ni v ti ali uni državni obliki marveč, da je sploh kaka vlada, to je v načelu veljavnosti. Naš vzor je tedaj v tem, da se nadomesti to jerobstvo, katero nam naklada oblast in postava, ta prisiljeni red, s prostim pogajanjem, ki pa se spreminja in prekliče v človeških razmerah. Anarhisti si tedaj stavijo v nalog, da odvadijo ljudi vlade in vladanja, kakor so drugej ljudstvo podučevali, da si pomaga brez Boga. Ljudstvo se more poučiti, da bode živelo brez posestnikov; najhujši trinog ni tisti, ki ljudi zapira, marveč tisti, ki jih strada, ne tisti,

kateri vas zagrabi za obleko, marveč tisti ki vas zgrabi za želodec. Brez enakosti pa ni svobode, tedaj tudi ni svobode v družbi, kjer imajo le nekateri denar v rokah, in kjer ni enakomerno razdeljen niti javni poduk, za katerega imamo vsi jednako plačevati. Mislimo, da je kapital občno imenje vesoljnega človeštva, ker izvira iz delavnosti preteklega in sedanjega rodu, tedaj mora biti vsem pristopen, tako da ga nihče drugim na škodo, ne sme več posedati. Hočemo enakost, pravo enakost, ki je prvi pogoj pravi prostosti. Vsakemu po njegovi potrebi, po njegovi zmožnosti, dotlej mora priti; zoper te opravičene zahteve ne vzhaja nobena moč, in zato nas pa iščejo osramotiti. Ali smo mar hudodelci. Hočemo kruha za vse, dela in vednosti za vse, za vse neodvisnost in pravico.“ No, to je dovolj jasno!

V tožbi zoper anarhiste jih je bilo pet tožbe oproščenih, štirje med njimi Krapotkin obsojeni na 5 let ječe, 2000 frankov plateža, nadzora 10 let in zgube državljan- skih pravic na 5 let, drugi zatoženi so dobili od 6 mesecev do 4 leta ječe.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 22. januarja. (Nemšk jezik ne bo še razglašen za državni jezik. Šolske postave pa Poljaki.) Danes zvečer se je sošel jezikovni odsek, da je pretresal Wurmbrandov predlog, ki od vlade zahteva nemudoma izdelati postavni načrt, po katerem naj bi se nemški jezik oklical kot edini državni jezik v Avstriji. K seji sta bila prišla tudi ministri Taafe in Pražak. Ministerski predsednik je rekel, da ostane pri tem, kar je govoril v zadnji seji jezikovnega odseka, ko je rekel, da sedaj ni čas za tako postavo, in da ne sprevidi, kako bi se dal Wurmbrandov predlog strinjati s § 19 temeljnih postav. Razprava bila je danes kratka; nemški poslanec Hayden je rekel, da bi bilo jako neprilичno tako postavo sedaj delati, in da je težko o tej reči sklepati, ker bi bil moral Wurmbrand predložiti osnovo dotične postave. Tako pa se še ne vé, kaj pomenja izraz „državni jezik.“ Rieger predlaga, naj se zbornici nasvetuje prestop na dnevni red. Ta predlog obvelja in večina voli potem poljskega poslanca Madejskega, da bode poročeval o tem sklepu jezikovnega odseka in ga zagovarjal v zbornici.

Tudi drugi odseki so danes zborovali, med njimi obrtnijski in budgetni odsek, ki sta nadaljevala svoje obravnave.

Gospoška zbornica bode te dni pretresala šolsko postavo. Ker si liberalni listi ne vedo drugače pomagati, pa trdijo, da Poljaki o tej postavi nečejo nič slišati, ker imajo o šolstvu po njih mnenji govoriti in sklepati samo deželni zbori. Res je, da Poljaki zagovarjajo to načelo, pa nikakor ne trdijo; da državni zbor ne sme prav nič govoriti o tej zadevi, ravno tako dozda še niso sklenili, da bodo zavrgli nove šolske postave. Tudi mislimo, da je prazen pomislik, da bi po novih postavah poljski učitelji ne mogli biti vodje rusinskih šol; pač pa to judom ne bo več mogoče, kterih je na Dunaji in na Dolenjem Avstrijskem silno veliko; zato pa že zdaj čivkajo in skušajo zadušiti novo šolsko postavo, še preden je bila sklenjena.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 24. januarja.

Ruski minister unanjih zadev Giers je danes došel, kosi jutri pri cesarju. „Wiener Ztg.“ objavlja odlikovanja za zasluge pri vodnji na Tirolskem. Med odlikovanimi so: Stavbeni nadsvetnik Indra in grofič Hohentwart. Cesarica Evgenija biva v Parizu pri soprogi Napoleonovi. Ministerstvo francoske je razdvojeno in odstopa. Slavni malar Dore je umrl.

Domače novice.

V Ljubljani 25. januarja.

(Katoliška družba v Ljubljani) napravi prihodnjo nedeljo (28. t. m.) spet tombolo, h kateri vljudno vabi častitljive ude. Otroci se zraven pripuščajo samo tisti, kateri pridejo s stariši ali svojimi oskrbniki.

(Iz seje mestnega zbora dne 16. t. m.) Predsedoval je župan g. Grasselli. Obč. svet. g. Bürger je poročeval v kolaudaciji mestne klavnice, ki je veljala vsega skupaj 168.383 gld. 41 kr. Inženir Zužek je to dovršil, za kar se mu je priznalo nagrade 300 gl. Mojstri so dobili kavcije nazaj, le kranjska stavbena družba bode porokovala še 1 leto za ledenico, ker baje ne vstreza, pa se bode lahko dala popraviti. Mestnemu fiziku dr. Kovaču se dovoli, da sme letno poročilo sestaviti nemški, kar se pa tiče obrazcev, katerih potrebuje pri sestavi statističnih dat, naj si izbere slovenskih. — Obširen razgovor je bil zarad vodovoda. Povdarjali so, da se Ljubljana prišteva večim mestom, kjer premeroma največ ljudi na leto umre. — V Zagrebu od tistega časa, kar so vodo v mesto napeljali po 5% manj ljudi umrje. Voda v Zagreb napeljana tudi donša obresti, zato kaže obrniti se na Zagreb, da se pozve, kako so tam ravnali, treba bode vse prej prevdariti, potem še le poklicati tehniko. — Obč. svet. g. Dežman je stvar pojasnil rekoč, da je bil že l. 1872 poseben odsek v to izvoljen, v katerem je bil rudninski svetovalec g. Trinker. Pozneje je bil poklican geolog Wolf, ki je zahteval dragih geologičnih kart, stvar se je zavlekla, med tem je pa umrl g. Wolf. On nima nič zoper to, da se izvoli odsek, ki bode geologu sestavil vprašanja, na katere mu bode odgovoriti. Odsek ima tudi prevdariti, koliko bi stvar stala, koliko gospodarjev bi bilo pripravljenih vodo dobivati. Volitev odseka za stran vodovoda. Izvoljeni so obč. sv. gg.: Bürger, Dežman, dr. Drč, Hribar in podžupan Fortuna. Obč. sv. dr. Supan predlaga, gospodarski odsek naj razloži, kako se je to zgodilo, da se je pri tedenskih izkazih prištedilo v kratkem nad 5270 gl.; morda se je to prihranilo, ker ni bilo snega pozimi, po letu pa ni bilo treba ulic škropiti, ker je pogosto deževalo. Obč. svet. Hribar opomni, da ta prihranitev izvira le iz tega, kar se je pri izdajkih na teden prihranilo. Predlog dr. Supana se potem jednoglasno sprejme.

(Trgovinska zbornica je v seji 19. t. m.) volila za l. 1883 za predsednika, dosedanjega g. Jožefa Kušarja, a za podpredsednika g. Janeza Horaka. — Okrožni sodniji v Rudolfovem se vrne izpisek protokoliranih firm v Rudolfovem nazaj, ker zbornici ni znano, katera teh firm ima tiste lastnosti, katere postava 2. decembra 1864 št. drž. 80 za umeščenje prisodnikov pri trgovinski sodniji v Rudolfovem tirja; okrožna sodnija naj naznani, kateri obrtniki in trgovci one lastnosti imajo. — Sprejeto je bilo poročilo, da na Kranjskem ni mogoče

napraviti skladišče za žito in druge stvari, dokler se tarifa pri železnici ne spremeni. — Ministerstvu se ima prošnja predložiti da bi spremenilo § 3 postavnega načrta, kateri določuje, koliko ur sme delavec na dan in v rudokopu delati, da bode obema stran-kama vstreženo.

(Dramatično društvo) je imelo občni zbor 22. januarja. Predsedoval je g. Murnik; v svojem govoru je razložil, da bode imela šola dramatičnega društva odsihmal dva od-delka, v prvem se bodo poučevali že bolj napredni, v drugem pa začetniki. Društveni tajnik je razložil delavnost v pretečenem letu. Društven blagajnik, g. dr. Jožef Stare je poročal v denarnem stanju. Prihodkov je bilo 1876 gl. 78 kr. a stroškov 1869 gl. 3 kr., ostane tedaj 7 gl. 75 kr. — V odbor se volijo gg. J. Murnik, predsednik, dr. Jožef Stare, blagajnik; odborniki so se gg.: Maks Pletršnik, J. Celestina, Janez Hribar, dr. Bleiweis pl. Trsteniški, Janez Trtnik, Janez Jan, France Wiesthaler, Karol Žagar, Ignac Valentinčič in dr. Zarnik.

(† Gosp. Anton Samassa) je v torek večer tukaj umrl v 75. letu starosti.

Razne reči.

— Tržaška razstavna loterija. Za 400.000 gld. je prodal Tržaški razstavni odbor privoljenje za razstavno loterijo — laškemu bankirju, s pravico, da sme izdati 2 milijona lozov á 50 kr., da dobitke sam odloči in stvari odbere. Gosp. Oblieght se je imenoval Oblath, dokler je bil avstrijski podložnik, svoji domovini se je odtegnil, a ne zadostil vojaški dolžnosti. Oblath ima tedaj pravico 2 milijona lozov izdati po 50 kr.; ako vse razproda, spravi lahko milijon v svoj žep. Odboru plača za ta monopol 400.000 gld., vseh 1000 dobitkov je baje vrednih 213.550 gld. Tedaj ima troška pri tem 613.550 gld. in on še zmirom dobi 386.450 gld., ako se šteje na potrebne stroške 86.450 gld., vsikdar še 300.000 gld. — Dobitki so komaj polovico tega vredni, izvzemši poglavitne dobitke, ki se splačujejo v gotovini, je polovica predragih ali stvari brez cene, veliko je takih, ki se prodajajo po 27 kr. pri razprodajah. Ker je med 2 milijonov lozov le 1000 dobitkov, tako dobi med 2000 lozov še le jeden. Vrednost srečke je pa, recimo, da so vsi dobitki vredni 213.550 gld. toliko, kakor 10⁶⁴/₁₀₀ kr., občinstvo je na zgubi pri vsaki srečki za 40 kr. Skoro da je 170krat lože, v loteriji terno zadeti, kakor pri tržaški razstavi kaj dobiti, ne glede na to, kar se dobi. Vsaka izguba se lože pozabi, kakor tako preziranja domače stvari. Za slovesnost 500letnega združevanja Trsta z Avstrijo se dovoli Trstu državna razstava, država sama je porokovala za 100.000 gld. In kdo je sedaj odgovoren, da se država in občinstvo tako za nos vodi in razpostavlja zasmehovanju, ljudem pa denar iz žepa vleče na korist — tujcem. Čudno domoljubje!

— „Deutscher Hausschatz.“ Obseg ravno izdanega 5. zvezka je sledeči: Adair. Roman aus der Geschichte des amerikanischen Bürgerkrieges. Von Adolf Schirmer (Fortsetzung). — Bewährte Hausmittel. Husten. Schnupfen. Keuchhusten. — Das Weihnachtsfest in England. Von Dr. Adolf Heine. — In Damaskus und Baalbeck. Reise-Erinnerung von Karl May (Fortsetzung). — Die Teynkirche in Prag. — Wie weit erstrecken sich unsere Wahrnehmungen im

Weltall? Von Dr. A. Berghaus. — Vor dem Hafen. Gedicht von J. Schäfer. — Die Frostbeulen und ihre Behandlung. Von Dr. Schilling. — Der Mordprozess Peltzer in Brüssel. Von Dr. X. — Allerlei.

Illustrationen: Die Teynkirche in Prag, Gezeichnet von S. Burghart. — Strassendiebe in London. Von L. Fehrenbach. — Lebendige Plakatsäulen an den Strassenecken in London. Von L. Fehrenbach. — Londoner Strassenkehrer. Von L. Fehrenbach. — Unser heiliger Vater Leo XIII. — Am Mauereinbruch des zoologischen Gartens in Köln. Scene aus der Rheinüberschwemmung. — Londoner Strassenelend. Von L. Fehrenbach.

O začetku novega četrletja in naročevanja meseca januarja priporoča žaložna bukvarna Miroslava Pusteta svoj zabavni list „Deutscher Hausschatz“, ki je največji, najbogatejšega obsega in najcenejši zabavni katoliški list.

Bralci dobivajo v listu vse, kar se more od zabavnika tirjati: Zanimive pripovedi, podučne članke vsake baže, pesni, životopise, uganjke itd. Kinčajo ga prelepi načrti in podobe mnogovrstne, tako da si upamo očitno izreči, da naš „Deutscher Hausschatz“ zadostuje vsem potrebam in zahtevam katol. občinstva.

Vsakah 20 dni izide en zvezek z 48 stranmi v naj večji obliki ter velja za celo leto 4 gl. 32 kr. — Po pošti pa gl. 5²² v katol. bukvarni.

— Pretekli teden je bilo na Dunaju dete porojeno z dvema srci. Naj bi ne bilo dete drugi dan umrlo, bilo bi levo srce levo stran, desno srce desno stran s krvijo oživljalo.

— Nesreča. 19. t. m. je angleška barka „Sultan“ v nemško barko „Cimbria“ zadela ter jo tako poškodovala, da se je čez ¼ ure potopila. Kolikor se do zdaj poroča, je bilo le 56 ljudi rešenih; v barkonih pa je bilo 380 potnikov in 110 mornarjev. Grozno! Več potnikov je bilo s Českega in Ogerskega. Kar je neumevno, je gotovo to, da je „Sultan“ odjadral ter se za ponesrečene še zmenil ni.

— Nekaj nenavadnega in ravno iz tega vzroka povemo, da je nek gospod Palme v Trutnovem (Trautenau, Böhmen) izumil novo metodo za obleko prati, on ne potrebuje ne sode ni milja, a v 4 urah perilo do dobrega osnaži, kdor mu pošlje 1 gld. temu hoče odkriti to skrivnost, za katero je dobil c. k. privilegij.

Eksekutivne dražbe.

26. januarja.

26. januarja. 1. eks. drž. pos. Jože Penko iz Nadanjeselo, 3950 gld. Postojna. 1. eks. drž. pos. Martin Vidmar iz Markovega 1842 gld. Kamnik. 1. eks. drž. pos. Jože Pršin iz Brega, 2800 gld. Vrhnika. 1. eks. drž. pos. Janez Dormiš iz Paku, 2365 gld. Vrhnika. 1. eks. drž. pos. Bonač iz Zgornje Brezovice, 2195 gld. Vrhnika. 1. eks. drž. pos. Anton Gasperič iz Prema. Bistrica.

27. januarja. 1. eks. drž. pos. Jože Mkolič iz Travnika, 985 gl. Ribnica. 3. eks. drž. pos. Janez Mavrer iz Hočevja. Lašice. 3. eks. drž. pos. Matija Simič iz Ubeiskega, 6130 gld. Senožeče. 1. eks. drž. pos. Jakob Gregorin iz Lukovec in Jurij in Anton Čuden iz Dragomer, 750 gl. Ljubljana. 3. eks. drž. pos. France Rupert iz Studenca, 2979 gl. 40 kr. Ljubljana. 1. eks. drž. pos. Ant. Dobnikar iz Stanežič, 700 gl. Ljubljana. 1. eks. drž. pos. Anton Skraba št. 29 s Brsta, 2451 gl. Ljubljana. 1. eks. drž. pos. Matej Šlibar iz Moravč, 7160 gl. Brdo.

29. januarja. 1. eks. drž. zemljišč „Jakelov breg“, 200 gld.; za močilami 1120 gld.; zemljišče Antona Skafar 300 gld. Primoža Majdič 400 gl. gozd v borštu 200 gl. Brdo.